

Pauruusoono aa tauraa yanaa aavaa Tesoronikii varuuyani reeravai

Pauruuso Piripii pikioo numa Tesoronikii varioo mmayaaya yoketaivaa gioonna kiaapuuya kiasa mmuduu iya ausa hanigieeravai. Itaama uu mmooriivaara Yutayaa vooya maisa kua tida Pauruusaa tunoo: Aavaki pikiee kuane, tiravai. Iya Pauruuso uu mmooriivaara tunoo: Teenoo itaama iikiataavai a iikiannanoo, kiasa kiada inna titeeravai. Ngiari voopinaiya Yutayaiya uu aataruuvaara iya iikiatauduu Pauruuso mmayaaya yoketaivaa iya kiasa mmuduu ausa hanigiada yoketaama varuuvaara iya Pauruusaara nnannateeda innara ooqoo tiravai. Nnaagiai Pauruuso Koridii varuduu Timotiivaano Tesoronikii varuu gioonna kiaapu vaa ausa hanigiooyara inna kiasa mmuduu rikioo ivo aa tauraa yanaa aavaa iyani reeravai. Yoketaama tirooma varida Yisuu Kirisiya tiinaraivaara faannaida variateeraivaara ivo yamayamaa kuaiyauvaa iyani reeravaivee.

*Pauruusoono aa tauraa yanaa aavaa
Tesoronikii varuuyani reeravai*

¹ Gioonna kiaapu vaa ausa hanigiada Tesoronikii variayaso, na Pauruusoono aa yanaa aavaa ngiini fafaarakiaunoo. Siraasooya Timotiya ni tasipama variaani na aa yanaa aavaa

ngiini fafaarakiaunoo. Vaa ngia ausa hanigiayia ti Napoonna Anutuuqaa gioonna kiaapuya varida ti Udaanga Yisuu Kirisiinna tasipama variaanoo.

Anutuuqo kati ngiiyara yoketaama yaata utuoo ari ausa nuufaivaa ngii mioo nnaasu variaiveeraivaara ta yaata utuaunnaano.

Tesoronikiya Anutuuqaara kutaavaivee kiaa kiada

yoketaama variravai

² Ta yaaku vareera suaivaki ta Anutuuqaata makemakee ngiiyara kua tida tupatupaa mmuakiaa suai ngiiyara kua yoketaivaa kiaunnavai.

³ Ngia Yisuunnara kutaavaivee kiaivaaraida ngia inna mmooriivaa yoketaama iikiaano. Ngia ngii seena gioonna kiaapuuyara mmuduuya ruaivaaraida ngia yaagueeqama mmoori yoketaivaa iikiaano. Ngia ti Udaanga Yisuu Kirisiiva fai kutaa tiinaravee kiaivaaraida mmannammanna yaagueeqama kiada faannakiaano. Ngia itaama variaivaara ta yaata utida ti Napoonna Anutuuqaata makemakee kua kiaunnavai.

⁴ Ni seenayaso, vaa ta rikiaunnavai. Anutuuqo ngiiyara mmuduuya ruoo ari gioonna kiaapu tanaaya ariiniee kiaa ngii mmataama kiaivai.

⁵ Hama ta tetenaidiri yaata utida mmanna kuavai ngii giaa ngii miravai. Anutuuqaasidiri inna yaagueeqaivoota inna Mmannasa Yoketaivootama ti tasipooduu ta mmayaaya yoketaivaa ngii giaa ngii miaannaduu ngia rikieeravai. Ta ivaara yaagueeqama kiaannano:

Kutaavaivee, kiaa kiada ngii giaa ngii miaannaduu ngia rikieeravai. Ta ngii tasipama variaanna suaivaki ta ngiiyara yaata utida iikiaanna aataruuvaa vaa ngia teeravai.

⁶ Teeda ta uunaquuneema iida Udaanga Yisuu Kirisiiva uuvaatama ngia iiravai. Uuvaara kaayau mmuaararoovo ngiiki vauduaata hama ngia ivaara yaata utiraida Anutuugaa kuaivaa varooduu Mmannasa Yoketaivoono ngii tasipooduu rikiada ngia sirigairavai.

⁷ Ngia itaama uunaquuneema mmuakiaa ausa hanigieera gionna kiaapu Maketoniaa varuuyaata Akaiya varuuyaatama teeda rikiada itaama mmuaikaraama iiravai.

⁸ Hama Maketoniaa varuuyaata Akaiya varuuyaatama nnaasu Anutuugaa kua mmayaayaivo ngiisidiri vuuvaa rikieeravai. Ngia Anutuugaara kutaavaivee kiaa kiada yaagueeqama varuuvaara mmuakiaa yoosinna varuuya rikieeravai. Itaama vaikiai ngia tauraa varida uu mmayaayaivaa hama ta kava varada gionna kiaapuuya kiaa mmiaaravai.

⁹⁻¹⁰ Mmuakiaa gionna kiaapuuya ta ngiisi kuaanna suaivaki ngia tiyara tuqinnoovaaraida iya kua yoketaivaa ngiiyara kiaavai. Ngia unakua anutuuyauvaa pikiada hanigiada Anutuugo hara kioo varioo kua kutaa tiraivaa mmooriyauvaa varaivaara iya kua yoketaivaa ngiiyara kiaavai. Ari Mmaapu Yisuuva vaa putuduu rikioo Anutuugo tuduu kava putuuvakidiri diiteeravai. Ivo putuoo kava diiteeravoonora tuoo vaa ti utu raririima yoketaivau yapa kioo aataruuvo vainoo. Ivaara fai yapooma nnaagiai Anu-

tuuqo gioonna kиаapuuya mminnamminnaa maisaiyauvaara iya yaparainara suaivaki hama ti mminnamminnaa maisaiyauvaara ti yaparainaravai. Fai Yisuuva kava ngiau aapuuvakidiri tinaraivaara ngia faannaida variaivaara gioonna kиаapuuya ngiiyara kua yoketaivaa kиаavai.

2

Pauruuso Tesoronikii varioo Anutuuqaa mmooriivaa iiravai

¹ Ni seenayaso, ta ngii tasipama mmooriivaa iikiaannaivo hama ti maisaivai. Vaa kaanaivo vauvaara ngiengieenoo teeravai.

² Ta tauraa yoosinna Piripii ivaki nookiaannaduu rikiada maisamaisau mmoori aataruuyauvaa ti mmuduu rikiada ta hama yoketaama variaannaivaara vaa ngia rikieeravai. Itaama vauduaata ta ngii yoosinna Tesoronikii ngiaannaduu Anutuuqo ari yaagueeqaivaa ti mmuduu rikiada ta inna kua mmayaayaivaa kooyaa ngii giaa ngii mida hama ta aatuuravai. Vooyaano ti ooqoo tuduaata ta iikiaannaduu ti mmuaararooduaata iiravai.

³ Ta mmayaayaivaa ngii giaa ngii miaannaivo hama unnakuaivaa tasipama ngii giaa ngii miravai. Hama ta sabi reeti utu kiada reeri utu kiadairayaano mmayaayaivaa ngii giaa ngii miravai. Hama ta ngii yokekiaa kiada ngii iida taaree kiaa kiada mmayaayaivaa ngii giaa ngii miravai. Hamavee.

⁴ Vaa Anutuuqo mmooriivaa ti mmioo tooduu ta iikiaannaduu aikiooma vauvaara ta mmayaaya yoketaivaa varada nuaida ivo tiivaugiataama nnaasu makemakee iikiaunnaano. Hama

vaidiyya numa ta iikiaunna mmooriivaa teeda yoketaavaivee kiaaraivaara iikiaunnaano. Anutuugoono ti mmooriivaara yoketaavaivee tinaraiivaara ta iikiaunnaano. Ta aaniivaara mmooriivaa iikiaunnaivaa oyaivo ti aakiaana vaivaa vaa Anutuugo too rikiaivai.

⁵ Vaa ngia rikiaavai. Hama ta titi kuaivaadiri ruvuakavaakai kua kiasa rada ngii giaa ngii miravai. Hama ta ti aakiaiyauvakidiri mminnamminnaiyauvaa ti varaatainoo kiasa kiada yoketaa kuaivaa ngii giaa ngii miravai. Anutuugoono ti taivai.

⁶ Hama vaidi voovoono mmooriivaa iikiaunnaivaara ti too ti mannaka kiaiveeraivaara ta iiravai. Ngieeta vaidi vooyaataama tiyara mannaka kiateeraivaara hama ta iiravai.

⁷ Ta Yisuu Kirisiinna kua varada nuairayara tida ngia ti mmoori varaateeraivaara ngii yaparakiataama vauduaata hama ta ngii yaparairavai. Gioonnaivo ari nnaakaraiyara tirooma kioo haitatuuneema ta ngii tasipama hara kiada variaanna suaivaki ta tirooma hara kiada variravai.

⁸ Ta ngiiyara pinaama mmuduuya ruaannaivaara ta kooyaa Anutuugaa kua mmayaaya yoketaivaa ngii giaa ngii miaannaivaara ti yoketairavai. Hama ta ivaara nnaasu ti yoketairavai. Gioonna kiaapuuya ti ruputikiai ta ngiiyara putuaaraivaaraatama ti yoketairavai. Hama ti aatuuravai. Ta ngiiyara pinaama ti ausaiyauvo yoketauvaara hama ti aatuuravai.

⁹ Ti seenayaso, ta titi mmamma mmuyai mmutu rikiada tete variaara mmooriivaa varaannaivaara vaa ngia taunnuuda kiaannee? Ta Anutuugaa kua mmayaaya yoketaivaa

ngii giaa ngii miaa rada variaanna suaivaki hama ngia ti mmooriivaa varada yeenna mminnamminnaiyauvaa ti mmiateeraivaara ta heenaivaa ikiannaivaa vara kuainnama kiada tete variaara mmooriivaa iiravai.

¹⁰ Ngia vaa ausa hanigieeraiya ta yoketaama safuuma ngii tasipama varida hama koonnama variravai. Vaa ngia ivaa tooduu Anutuuqootama vaa teeravai.

¹¹ Vaa ngia taavai. Vaidiivo ari nnaakaraivaa tuqinnama haitatuuneema ta ngii tasipama hara kiada varida mmuaavai mmuaavai ngii haitatuu-ravai.

¹² Ta ngii tasipama hara kiada varida yamaa kua yamaa kua tida ngia Anutuuqaa aataruu-vau yoketaama nookiateeraivaara ta kua yoke-taivaa tasipama ngii giaa ngii miravai. Anutuuqo ari varii yoosinna ari vookaraivaki ngieeta yoke-taama variateeraivaara ngii maavee tioo varinoo. Ngia ivaara yaata utida safuuma variateeraivaara ta ngii giaa ngii miravai.

¹³ Ta Anutuuqaa kua mmayaayaivaa ngii giaa ngii miaannaduu rikiada ngia puaisakama utiravai. Hama ngia ivaara tunoo: Mmanna vaidi-vai mmayaayavaivee, kiaa kiada pikieeravai. Ngia tunoo: Kutaa Anutuuqaa mmayaayavaivee, kiaa kiada puaisakama utiravai. Ngia itaa kua tida puaisa utuuvaara ta mmannammanna Anu-tuuqaata kua tida kua yoketaivaa kiaunnnavai. Ta ngii giaa ngii miaanna mmayaayaivo kutaa Anutuuqaa mmayaayavaivee. Vaa ngia ausa hanigiaya ngii aakiaiyauvaki ivo yaagueeqama vaivai.

14 Ti seenayaso, Yutayaa yoosinnaivaki variaa gioonna kiaapuuya Yisuu Kirisiinnara kutaavaivee kiaa kiada Anutuugaa gioonna kiaapu tuanaaya varuuya roosiima ngia variravai. Ngiari seena Yutayaiya maisa mmooriivaa iya mmuneema ngii seenaiya maisa mmooriivaa ngii miravai.

15 Yutayaa vooyaano Udaanga Yisuunnaata forofetaiyaatama ruputuduu putiravai. Vooyaano tiitaatama makemakee maisa mmooriivaa ti mmiravai. Itaama uuvaara Anutuugo hama iyara yoketairavai. Iya mmuakiaa vaidiiya nnammutuaaya variravai.

16 Anutuugo ari voopinna voopinnaiya yoke-taivau yapaiveera kiaa kiada ta kua yoketaivaa iya kiaa mmiaannaduu rikiada iya ti ooqoo tiravai. Itaama vauduu iya makemakee mminnamminnaa maisaiyauvaa varoovo vainno suvuairavai. Suvuau kioovaara Anutuugaa ausa nnanna-teeraivo aanna makee vaa iyasi vainoo.

Pauruuso kava vararanoo vioo iya taanaree kiaa iiravai

17 Ti seenayaso, ta kiisama ngii pikiada aapi ngiaanna suaivaki ti yaata utiraivo homo ngiisi vauduu ta aapi nniravai. Ta aapi nnida ngiyyara pinaama yaata utida kava vara ranada vida ngii taaree kiaa yaagueeqararama kiada iiravai.

18 Ta ngiisi kava vara ranada kuaaree tida variaannaduu Sataango ti ooqoo tiravai. Na Pauru-usoono airineetu kava vara ranee kuanaree tiee variaaduu Sataango ni ooqoo tiravai.

19 Fai yapooma ti Udaanga Yisuu Kirisiiva tinara suaivaki ta inna avuuvau diaaravai. Ii

suai ivaki hama aaniivai varaaraivaara ta faannaida variaunnaanoo. Ta ngiiyara yaata utida faannaida variaunnaanoo. Hama aaniivaara ta sirigaida variaunnaanoo. Ta ngiiyara sirigaida variaunnaanoo. Hama aaniivaara ta mannaka kiunnaanoo. Ta ngiiyara mannaka kiunnaanoo.

²⁰ Kutaa ta ngiiyara mannaka tida sirigaida variaunnaanoo.

3

¹ Ta ngiiyara pinaama yaata utuaannaduu ngia voopi varuduu ta aapi variaannaivaara yaata utuaannaduu ti pirisairavai. Itaama vauduu tetevaitana aa yoosinna Ateena aavaki hara kiada varida

² Timotiinna titaa kiaannaduu ngiisi viravai. Timotiiva ti seena tuanaavai varioo ti tasipama mmoori varoo Anutuuqaa kua mmayaaya yoke-taivaa varoo nuainno varioo gioonna kiaapuuya kiaa mmioo Yisuu Kirisiinnara kooyaa iya kiaa mmiravai. Ngia yaagueeqama varida Anutuuqaara kutaavaivee kiaa kiada puaisa utua-teeraivaara ta inna titaannaduu ngiisi viravai.

³ Gioonna kiaapuuya ngii mmaarau kua tuu mmoori maisaivaa ngii muuvaara Anutuuqaa mmooriivaa pikieevoora kiaa ta inna titaannaduu ngiisi viravai. Vaa ngia rikiaavai. Anutuuqo ee-oo tuduu ii mmoori maisa iyauvo ngiisiaata tiisiaatama nniravai.

⁴ Ta ngii tasipama variaanna suaivaki vaa ta ngii gaa ngii mida kiaannanoo: Mmoori maisaivo tiisi nninaravaivee, kiaannaivaa kaanaivo vaa kutaa kooyaa vairavai. Vaa ngia ivaara rikieeravai.

⁵ Itaama vauduu ngia voopi varuduu na voopi varuuvaara na yaata utuaaduu ni mmuaararoovaara Timotiinna titaaduu ngiisi viravai. Ngia Anutuuqaara kutaavee kiaa kiada datadataama variaa aataruuvaa taiveera na inna titaaduu ngiisi viravai. Sataango vaa ngii iinno taanaree kiaa uuduu vaa ngia inna kuaivaara ee-oo tuuvaara na yaata utuee mo ta kuminayaa ngii tasipama mmoori varaannaivaara yaata utuee Timotiinna titaaduu ngiisi viravai.

⁶ Vaa ivo ngiisi vuuvo kava vara ranoo ngioo ngia Anutuuqaara yaagueeqaida varida mmuduuya rida varuuvaara ivo numa ti kiaa ti mmiravai. Ngia makemakee tiyara yoketaama yaata utida ta ngii taaree kiaa yaagueeqama kiada iikiaanna-neema ngia ti taaree kiaa uuvaara ivo ti kiaa ti mmiravai.

⁷ Ti seenayaso, ngia itaama varuuvaara ti mmaarau kua tuuya maisamaisau mmoori mmuaararooyauvaa ti mmuu suaivaki ta ngiiyara yaata utuaannaduu ti yoketairavai. Ngia Anutuuqaara kutaavaivee kiaa kiada yaagueeqama varuuvaara ti yoketairavai.

⁸ Ngia Anutuuqaara yaagueeqararama kiada iida varikiai fai ta yoketaama hara kiada variaaravai.

⁹ Ngia yaagueeqama variaivaara ta ngiiyara Anutuuqaata kua yoketaivaa kiaunnanoo. Ta inna avuuvau pinaama kiada ngiiyara sirigaki-annaivaara ta innaata kua yoketaivaa kiaunnanoo.

¹⁰ Ta ngii taaree kiaa kiada heenaivaa ikian-naivaa vara kuainnama kiada ta Anutuuqaata

ivaara yaagueeqama kiada kua kiaunnanoo. Ngia Anutuugaara kutaavaivee kiaivo muaraagainno kiisavai vainoora tida ta ngiiyaroo tida ngii teeda ngii tasipama mmooriivaa iikiaaraivaara ta Anutuugaata kua kiaunnanoo.

¹¹ Ti Napooa Anutuugo ariita ti Udaanga Yisuu Kirisiivaatama ta ngiisi kuaara aataruuvaa kooyaa ti vitaakiateeraivaara ta yaaku varaunnanoo.

¹² Ta ngiiyara pinaama mmuduuya ruaunnaneema Udaanga Yisuu Kirisiiva ngii iinai fai ngia ngiingiiyara ngiingiiyara mmuduuya rida mmuakiaa gioonna kiaapuuyara mmuduuya rikio pinaavai vakiaiveeraivaara ta yaaku varaunnanoo.

¹³ Itaama vaino Udaanga Yisuu Kirisiiva ngii aakiaiyavaki yaagueeqama iinai rikiada yapooma ivoota ari gioonna kiaapu inna tasipama variayaatama tiikiai rikiada fai ngia ti Napoonna Anutuugaa avuuvau yoketaa tuanaa gioonna kiaapuya varikio hama ngii mminnamminnaa maisaiyauvaa irisaiyauvootainaravai.

4

Ari vookaraama variaaraivaara Anutuugaa yoketaivai

¹ Ti seenayaso, aa nnaagiai kua vooyauvaatama rikiaatee. Anutuugo ngii too ngiiyara yoketaakiaiveera tete variaunnaivaa ta ngii vitaakiaunnavai. Ngia ivaa teeda ta variaunnaneema variateeraivaara ta ngii vitaakiaunnavai. Aanna makee vaa ngia

teeda mmuaakaraama variaanoo. Yisuu Kirisiiva ti aakiaiyauvaki variivaara ta makemakee yaagueeqama ngii kiaunnanoo: Mmannammanna itaama nnaasu variatee, kiaunnava.

² Udaanga Yisuu Kirisiiva ti kiasa ti mmuuvaa ta ngii giaa ngii miaanna kua aataruuvaa vaa ngia rikiaavai.

³ Aa na tinara kua aavo Anutuugaa yaata tin-niivau vai kuavai ngia iikio rikioo Anutuugo fai ngiiyara yoketainaravai. Ngia yoketaa tuanaaya variatee. Sa sabi heera aataruuvaa iikiatee.

⁴ Ngia vaidiia mmuaavai mmuaavai ngii mmammaivaara tuqinnama haitatuuda ngiingii nnaataiya tasipama safuuma yoketaama variatee.

⁵ Hama ausa hanigiada Anutuugaa kuaivaa rikieeraiyanikaraama ngii mmammaiyauvoono yaagueeqama ngii iikiatee tinai rikiada sa iikiatee.

⁶ Anutuugaa aataruuvo itaama vaivaara vaidi voovono arinaima yaata utuee sa i seena vaidi-ivaara konnai aataruuvaa iima kiee ivo ariyara ii aataruuvaa sa hatokaanee. Ngia itaama konnaama iikiaivaara ta tauraa yaagueeqama ngii giaa ngii mida kiaannanoo: Sa ii aataru ivaa iikiatee. Mo fai gionna kiaapuuya maisa mmoori itaama vaiyauvaa iikio Udaangaivo fai irisai mmuaararavaa iya mminaravaivee. Ta itaama yaagueeqama kiada tiravai.

⁷ Ta gionna kiaapuuya sabi nuaida konnaama variateeraivaara hama Anutuugo ti maavee tiravai. Ta safuuma yoketaama variateeraivaara ti maavee tiravai.

⁸ Ivaarainno ii ta ngii giaa ngii miaunna kua iyauvaa gioonna kiaapu voovoono rikioo mmooka hanigia mmiivoono hama vaidi mmatayaivaa mmooka hanigia mmiivai. Anutuugo Mmannasa Yoketaivaa ngii miivaa mmooka hanigia mmiivai.

⁹ Ngia ngii seena vaa ausa hanigieeraiyara mmuduuya ruateeraivaara hama na ivaara yanaivaa fafaarainaravootainoo. Vaa Anutuugo ngiingiiyara ngiingiiyara mmuduuya ruateeraivaara ngii vitaama kiaivai.

¹⁰ Vaa ngia Maketoniaa variaa gioonna kiaapu vaa ausa hanigieera mmuakiaayara mmuduuya ruaavai. Ti seenayaso, itaama vaikiainnaata ta yaagueeqama ngii giaa ngii mida kiaunnaano: Mmannammanna yaagueeqama nnaasu ngiingiiyara ngiingiiyara mmuduuya ruatee, kiaunnaano.

¹¹ Ngia tirooma hara kiada variaaraivaara yaagueeqama kiada iikiatee. Ngiengie hara kiada variraivaara ngiengieenoo ivaara haitatuuda variatee. Sa ngii seenaiya hara kiada variraivaara ngiingii avuki avukiida murumuru tida variatee. Ngiengie hara kiada variraivaara yaata utida ngiingii yaakuuyauvaadiri mmoori varada sikauyauvaa varaatee. Ta tauraa itaama ngii giaa ngii miaannaivaugiataama iikiatee.

¹² Gioonna kiaapu hama ausa hanigieeraiya ngii teeda kiaara: Yoketaama variaa gioonna kiaapuyavee, kiateeraivaara iikiatee. Fai ngia itaama iikio mmuakiaa mminnaavai ngii variraivau aikiooma vainai hama ngii seenaiya ngiaarukiaaravai.

Yisuuva suai nnaagiai tiinaravai

¹³ Ti seenayaso, gioonna kiaapu vaa ausa hanigia kiada putuaani hau kiayara ngia kumimakaida varida airi yaata utida variaavai. Hama ausa hanigiada Yisuunnara faannairaida kati hara kiada variaiya vaa putuaiyara kaayauma ausa mmuaarareeda iyara kaayauma yaata utida variaavai. Ngia itaida varida varivoora kiasa ta aa kua aavaa ngii giaa ngii miaaravai.

¹⁴ Vaa ta Yisuuva putuoo kava diitoovaara kutaa kuavaivee kiaunnaano. Ta itaa kua kiaunnaivaaraata aa kua aavaaraatama kutaa kuavaivee kiaunnaano. Fai Yisuuva kooyaa tiinara suaivaki Anutuugo tinai vaa ausa hanigia kiada putuaiyaata Yisuuvaatama innasi kuaaravai.

¹⁵ Aa ta ngii giaa ngii miaara kua aavaa Udaanga Yisuu Kirisiivaano tii kuavai. Ivo tiinara suaivaki fai ta homo mmatayaa variaunnaiya vaa ausa hanigia kiada putuaiya hama yaatarada tauraa kuaaravai.

¹⁶ Fai Udaanga Yisuu Kirisiivaano yaagueeqai kuavai tuoo varino aangeraa kieeta voovoona aayanna roo varino Anutuugaa nooma akuaivo tuoo varino Udaanga Yisuu Kirisiiva ngiauvakidiri tiinaravai. Yisuuva tuoo varinai vaa ausa hanigia kiada putuaiya diitada nnida tauraa vikiai

¹⁷ ii suai ivaki ta homo mmatayaa vaa ausa hanigia kiada variaunnaiya fai Anutuugo nama aaki-aivaki ti rupi nuunama kinai vaa tauraa kuaiya vida sunada Udaanga Yisuu Kirisiinna sunaara

kuaaravai. Fai itaama vainai rikiada ta vida inna sunada inna tasipama tupatupaa variaaravai.

¹⁸ Ivaaraida ii kua ivaa ngiingii kiaa mmi ngiingii kiaa mmiida ausa yoketaivaa tasipama variatee.

5

Yisuuva tiinara suaivaara teerama kiada variatee

¹ Ti seenayaso, Yisuu Kirisiiva tiinara suaivaara ta hama kuminayaa ngiini yanaivaa fafaara reeda ngii gaa ngii miaaravee.

² Vaa ngiengieenoo rikiaavai. Gioonna kiaapuuya heenaivaki hama teeda rikieera suaivaki mmuara vareera vaidiivo nniivai. Ivaa roosiima fai Udaanga Yisuu Kirisiiva tiinaravai.

³ Gioonna kiaapuuya kiaara: Ta yoketaama ausa tinni nuufaivaa tasipamaida variaunnaanoo, kiaa kiada varikio fai maisamaisai ari vookarai mmuaararai aataruuvo akiairaino iyasi nninaravai. Gioonnaivo nnaakaraivaa mmataanara suaivaki nniitareeraivo akiairaikio innaki nniivai. Ivaa roosiima maisamaisai ari vookarai mmuaararai aataruuvo iyasi nninaravai. Fai akiairaama nninai hama kuaara ngiaara aataruuvotainaravai.

⁴ Mo ti seenayaso, ngia vaa ausa hanigiaiya hama upisiivaki variaanoo. Ivaara mmuara vareera vaidiivo upisiivaki nninai nnikiaraakiaaneema ivaa roosiima Udaanga Yisuu Kirisiiva tiinai rikiada ngia nnikiaraakiataama vainainnaata sa nnikiaraakiatee.

⁵ Ngia mmuakiaaya mmeekiaivaata ikiannaivaatama vara nuunama kiada variaavai. Ngieeta teetama hama upisiivaki variaunnavaai.

⁶ Ivaara hama ta gioonna kiaapu vooya roosiima vuru vakiaaravai. Vaidi voovai yaata tinniivo yoketaavai vairayaama ta avu teeda nnaasu mmuaavai mmuaavai titi variraivaara haitatuukiaaravee.

⁷ Gioonna kiaapu vuru vakiaiya upisiivaki vuru vakiaavai. Gioonna kiaapu nnoori kapikaraivaa nneeraiya upisiivaki nneeda kumimakakiaavai.

⁸ Ta hama iya roosiima variaunnaivaaraida ta ikiannaivau variaunnava. Ivaara ta titi variraivaa haitatuukiaaravee. Ta Anutuugaara kutaavaivee kiaa kiada puaisa utida gioonna kiaapuyara mmuduuya ruaunaivo inna rapira vaidiia ngiari nniriyaa okoo roosiima hiri kiaavo vaivaa roosiivai. Ta Anutuugo ti vitaanaraivaara faannaida variaunnaivo inna rapira vaidiia ngiari kieetayaa apira mminnaivaa roosiivai.

⁹ Anutuugo hama aataru maisaivaa irisaivaa ti mmnaraivaara ti mmataama kieeravai. Ta Udaanga Yisuu Kirisiinnara kutaavaivee tikio aataru yoketaivau ti yapaanaraivaara ti mmataama kieeravai.

¹⁰ Ta inna tasipama variaaraivaara Yisuuva ti iyara putiravai. Ta homo mmatayaa variaunnaiyaata vaa putuaiyaatama ivo tiinai ta vida inna tasipama variaaraivaara ivo ti iyara putiravai.

¹¹ Ivaaraida ngiingiita ngiingiita yamaa kua yamaa kua tida ngiingii mmooriyauvaa ngiingii vara ravisi vara ravisiida yoketaama varaatee. Vaa ngia itaama iida varida variaaneema iida varida variatee.

Pauruusainna vo kua vooyauvaara

iya kiaa mmiravai

¹² Ti seenayaso, vo kuavaara ta yaagueeqama ngii giaa ngii mmiaaravee. Vaidiyya ngii tasi-pama mmoori varaiyara kua yoketaivaa tida iya kiaa kuaivaa rikiada iikiatee. Iya Udaanga Yisuu Kirisiinna mmoori varaayara tida safuuma varira aataruuvaa ngii vita vitaakiaanoo.

¹³ Iya ngiiyara mmoori varaivaara iyara kua yoketaivaa tida iyara mmuduuya ruatee. Ngi-ingiiyara ngiingiiyara yoketaida ausa nuufa tasi-pama variatee.

¹⁴ Ti seenayaso, vo kua vooyauvaara ta yamaa kua yamaa kua tida yaagueeqama ngii giaa ngii mmiaaravee. Gioonna kiaapu hama mmoori vareeraiyaata yaagueeqama iyaata kua tida sa-fuukiatee. Iya aatuuda variaa gioonna kиаapuuyaata yamaa kua yamaa kua tida variatee. Gioonna kiaapu yoonoosupuaa variraiya tasi-pama mmoori varaatee. Mmuakiaa gioonna kиаapuuya muaraagama varikiainnaata iya tasipama mmannammanna tirooma varida mmoori varaatee.

¹⁵ Ngiariiyara ngiariiyara mmoori maisaivaa irisai irisaima iikiaaraivaara haitatuuda ooqoo kiatee. Mmuakiaa suai ngiingiiyara ngiingiiyara mmoori yoketaivaa iida varida mmuakiaa gioonna kиаapuuyaraatama iida varida yaagueeqama kiada ivaara yaata utida iikiatee.

¹⁶ Mmuakiaa suai sirigaida varida variatee.

¹⁷ Mmuakiaa suai mmannammanna yaaku varada nnaasu variatee.

¹⁸ Mmuakiaa aataruuyauvo ngiisi nninai rikiada kua yoketaivaa Anutuugaara kiatee. Ngia

Yisuu Kirisiinnara kutaavaivee kiaivaara itaama iida Anutuugaa yaata tinniivau vai kuaivaa rikiada iikiaaraivo inna Anutuugaa yoketaivai.

¹⁹ Mmannasa Yoketaivo ngii giaa ngii mii kuaivaa sa hatokaatee.

²⁰ Vaidiia Anutuugaasidiri tii kuaivaa ngii giaa ngii mikiai sa nniki rakaida puruukakiatee.

²¹ Mmuakiaa kua rikiaiyauvaa iida taivaa yoke-taiyauvaa varada puaisakama utida

²² maisai kua mmoori mmuakiaayauvai pikiaatee.

²³ Anutuugo ausa nuufa variraivaa oyai nakaaravovee. Ivo ariinoo ngii iino ngii aakiaa mmuakiaayauvai yoketaakiaiveeraivaara ta yaaku varaunnao. Ti Udaanga Yisuu Kirisiiva tiinara suaivaki Anutuugoono iino ngii mmamma mmuyai mmannasa mmuakiaayauvaki mminnamminnaa maisaiyauvo sa vakiaiveeraivaara ta yaaku varaunnao.

²⁴ Ngii maavee tiraivo ngiyyara hama yaata vueennaivai. Fai ivoono itaama iinaravai.

²⁵ Ti seenayaso, tiyaraatama yaaku varaatee.

²⁶ Ti seena vaa ausa hanigieeraiyara yoketaida yaaku rumisiatee.

²⁷ Na Udaanga Yisuu Kirisiinna kuaivaa varee nookiauvoonora tiee na yaagueeqama ngii giaa ngii minai rikiatee. Aa yanaa aavaa yaarummua kiada mmuakiaa gioonna kiaapu ausa hanigieeraiya yaarida kiaa mmiatee.

²⁸ Ti Udaanga Yisuu Kirisiiva kati gioonna kиаapuuyara yoketaama yaata utiraivo ngii tasipama vakiaivee.

Karaasa Yeena Rau Kioo Kuaivovee
The New Testament in the Waffa Language of Papua
New Guinea
Nupela Testamen long tokples Waffa long Niugini

copyright © 1975 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Waffa

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-10-23

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

4da5455c-4c87-58ee-a650-bb37acea5bca